

[Søren Andersen.]

nogle betragtninger og derigennem fastslå mit partis standpunkt.

Det var lovforslagets tanke, at de unges indkøb i forbindelse med at sætte bo, som jo desværre for en meget, meget stor del foretages på afbetaling, skulle komme til at hvile i mere sikre rammer gennem direkte statslån, men det var også tanken, at denne lovgivning samtidig kunne være med til at skabe en større interesse for opsparingen. Jeg synes nok, når jeg ser på dette lovforslag, der er nøjagtig det samme, som vi havde i sidste rigsdagssamling, at den appel til opsparing, der gives her, er meget, meget beskeden, ja, der er i virkeligheden så store muligheder for dispensationer, at sparetanken fuldkommen drukner i disse dispensationer, både når det drejer sig om opsparingstidens længde og opsparringsbeløbets størrelse. For det første er der mange, der er i stand til at tjene det beløb, som det efter loven kræves, at låntagerne selv skal klare, i et langt kortere tidsrum end det, der er fastsat, nemlig to år, og det kan gøre fastsættelsen af en sparetid vanskelig. Dernæst: Hvem kan i virkeligheden dømme om, hvorvidt indskuddet i pengeinstitutterne virkelig er låntagerens egen indsats, eller det er gæve fra slægtninge eller måske lån?

Derudover er der et væld af andre dispensationsmuligheder som følge af soldater-tjeneste, studier, oplæring, sygdom, uforkyndt arbejdsløshed, og det hele slutter med en meget flydende passus om, at der kan være andre særlige årsager. Under dette begreb: andre særlige årsager kan der komme mange tilfælde, og vi har i udvalget drøftet en hel del, som virkelig løber op i antal. Jeg har megen tillid til sparekasserne og til deres dømmekraft og økonomiske sans, men såsnart vi kommer til de større byer, er det nok alligevel en kendsgerning, at heller ikke sparekasserne kender deres kunder tilstrækkeligt, hvad der også er en forudsætning for dette lovforslag. Der er ingen, der kan garantere for, at de mange dispensationer ikke bliver det egentlige i loven.

Det store antal af disse dispensationer skulle behandles gennem et specielt udvalg. Lad mig sige om dette udvalg, at det er et meget, meget stort ansvar, man har tiltænkt det, ja, i virkeligheden kan dispensationsparagraffen fuldkommen udhule selve spareprincippet. Man kan være sikker på, at udvalget ikke kan klare det alene, men at der formelig vil komme til at gå en papirstrøm mellem udvalget og sparekasserne

og måske også — omend i mindre grad — imellem sparekasserne og finansministeriet. Denne papirstrøm kan kun dirigeres ved et betydeligt kontorhold, og det er jo absolut ikke et øget kontorstyre, vi skal have. Man trøster sig med, at en del af administrationen kommer til at ligge i sparekasserne, men det er i og for sig en fattig trøst; enten den ligger det ene eller det andet sted, skal der jo folk til dette mer eller mindre uproduktive arbejde.

Det betydelige rentetilskud, ca. 2 pct., som staten skal yde, vil komme til at koste penge, men selvom dette beløb er gjort op i kroner og øre, så godt som man formentlig kan gøre det op med henblik på det tidspunkt, loven fuldtud er trådt i kraft, så siger det ikke tilstrækkeligt om, hvilke økonomiske konsekvenser dette lovforslag kan få; det vil ganske naturligt give tab, og det er givet, at administrationen vil blive dyr.

Til denne administration hører også det såkaldte rådgivende udvalg. Man er fuldkommen klar over, at der er en hel del unge, som står og skal sætte bo, men som ikke har den tilstrækkelige modenhed og måske heller ikke sagkundskab med hensyn til de indkøb, der skal foretages. Det har imidlertid hidtil været skik, at man kunne få forældre og gode bekendte med ved indkøbene, og om de råd, der gives fra hjemmene, er så meget dårligere end dem, de får fra et offentligt kontor, er tvivlsomt; det er i virkeligheden et spørgsmål, om de ikke snarere er nok så vægtige. Men hvis der endelig skal være en pegepind, tror jeg i langt højere grad på og ser med større sympati på det arbejde, der udføres af højskoler og ungdomsskoler og faktisk også af en række foreninger for både at oplyse og påpege det værdifulde i at få møblerne, boligen i det hele taget, indrettet i overensstemmelse med det mest praktiske og skønhedsmæssige. Og skulle der være enkelte egne, hvor et sådant arbejde endnu ikke er taget op, ja; så er der ingen tvivl om, at det kan tages op, der er foreninger og skoler, der vil være i stand dertil; det har vist sig, at der er grøde i dette arbejde, og det vil ganske sikkert blive taget op landet over inden altfor lang tid.

Det påtænkte statsudvalg, det såkaldte rådgivende organ, er ganske vist tænkt sammensat saglig forsvarligt og saglig alsidigt, men det kan jo alligevel let komme til udover det rent oplysningsmæssige at favorisere enkelte virksomheder, enkelte forretninger; det kan komme til at virke ensrettende, der kan også være fare for en vis monopolisering.